

Happy Lag BaOmer
ל"ג בעומר שמח

Daf 88: GRAPES FOR THE WORKER

The Torah in *Sefer Devarim* says: "Should you go into your neighbor's vineyard and eat grapes to your heart's content..." This verse relates to a laborer who works the land and, for example, harvests grapes. The Torah teaches that the laborer is *mutar* (permitted) to eat some of the grapes that he harvests.

In the spirit of the *halakhah*, the author of *Sefer HaChinuch* writes (mitzvah #576) that God issued this commandment to instill good values in the Jewish people — since only individuals with a virtuous character merit God's blessing.

Imagine, writes the author of *Sefer HaChinuch*, what a bad attribute it would be for the vineyard's owner, toward whom God imparted only goodness, to stand joyously as the produce of his field is harvested, while his employee, who slaved and toiled and sweated, is not able to even taste what is in his hands. Such a result would be repugnant. The author of *Sefer HaChinuch* writes that such behavior on the part of an owner is despicable, and that the Torah teaches us to avoid it.

דף פ"ח: ענבים לפועל

נאמר בתורה בספר דברים: "כי תבא בקרם רעך ואכלת ענבים ונפשוך שבעך...". פסוק זה עוסק בפועל שמלאכתו בעבודת האדמה, כאשר הוא קוטף ענבים, והתורה מורה שמוותר לו לקחת מן הענבים שבהם הוא עוסק ולאכול.

בטעם המצוה כותב בעל ספר החינוך שהקב"ה מצוה כן כדי להשריש בעם ישראל מידות טובות, מפני שרק בעלי מידות טובות זוכים לברכת השם.

תארו לכם, כותב בעל "ספר החינוך", איזו מידה רעה היא שבעל הבית, שהשפיע עליו ה' כל טוב, עומד מלא שמחה בעת קצירת הגידולים משדהו, ואילו לפועל שלו, שעמל וטורח ומציע, הוא אינו מאפשר אפילו לטעום ממה שבידו? עד כדי כך, כותב בעל "ספר החינוך", שמעשהו של אותו בעל הבית מעשה "נבלה", והתורה באה ללמדנו להימנע מזה.

Daf 89: SETTING ASIDE CHALLAH & TITHES

On this *daf* we learn about two *mitzvot hat'luyot ba'Aretz* (commandments that are obligatory only in *Eretz Yisrael*). According to the Torah, *challah* is taken only from dough kneaded in *Eretz Yisrael*. *Ma'asrot* (tithes) are taken only from the produce of *Eretz Yisrael*.

There is, however, a difference between these two: *B'nei Yisrael* were obligated to observe the mitzvah of *challah* as soon as they entered *Eretz Yisrael*. As it says in the Torah regarding *hafrashat challah* in *Sefer Bemidbar*: "When you arrive in the Land ... lift up the *challah*." In contrast, the obligation to take *ma'asrot* did not begin until 14 years later, when there was a *makom kavua* at Shiloh for the Divine Presence.

דף פ"ט: הפרשת חלה והפרשת מעשרות

בדף זה לומדים על שתיים מן המצוות התלויות בארץ - שאינן נוהגות אלא בארץ ישראל. מן התורה הפרשת חלה אינה נוהגת אלא בעיסה שנילושה בארץ ישראל, והפרשת מעשרות אינה נוהגת אלא בתבואת ארץ ישראל.

אבל ישנו הבדל ביניהן: במצות חלה התחייבו בני ישראל מיד כשנכנסו לארץ, שכן נאמר בתורה על הפרשת חלה בספר במדבר: "בבאכם אל הארץ... חלה תרימו" - מיד כשתבואו לארץ. אבל לגבי מעשרות דרשו חכמים כי אין מתחייבים בהם אלא עד שיהיה מקום קבוע להשראת השכינה ורק לאחר 14 שנה, כשנבנה משכן שילה, התחייבו במעשרות.

Daf 90: INSTRUCTIONS GIVEN TO A GENTILE

דף צ"א: אַמִּירָה לְעֹבְדֵי מַזְלוֹת

The profoundly precious gift of Shabbat was given to the Jewish people. Non-Jews are not obligated in, nor do they observe, Shabbat. According to the Torah, a Jew is permitted to request a non-Jew to "turn on a light" or "turn off a light," since the Jewish person is himself not directly doing a *melacha*, an activity prohibited on Shabbat.

Despite that Biblical allowance, our *chachamim* ruled that it is forbidden for a Jew even to ask a non-Jew to perform a prohibited *melacha* on Shabbat. Why? Rabbam explains the *chachamim* feared that if a Jew asked a non-Jew to perform such tasks, the Jew would start to undervalue the sanctity of Shabbat and eventually would begin doing forbidden *melachot* himself.

This rabbinic ruling, known as "*Amira l'AK"uM*" (an utterance to an idol worshiper), prohibits a Jew from asking an idol worshiper to perform forbidden labors. (*AK"uM* is an acronym. It stands for *Ovdei Kochavim uMazalot*, which means "worshippers of the stars and zodiac." For some non-Jews, idolatry focused on star worship.) In certain instances, *Chazal* stipulated that an "utterance to *AK"uM*" is not forbidden. One example is that it is permissible to ask a non-Jew to perform a *melacha* for the needs of a sick person, even if that sick person is not in mortal danger.

את המתנה היקרה כל כך - השבת, קיבלנו בני העם היהודי, אבל הגוים אינם מחויבים כלפיה, ואינם שומרים את השבת. לכן, מן התורה, יהודי רשאי לבקש מגוי "הדלק לי את האור", "כבה את האור", מפני שהיהודי אינו עושה את המלאכה, אלא הנוכרי. אף על פי כן, חכמים גזרו שאסור ליהודי לבקש מן הגוי שיעשה מלאכה אסורה בשבת.

הרמב"ם מסביר, שחכמים חששו, שאם היהודי יבקש מהגוי "עשה כך", היהודי יתחיל לזלזל בקדושת השבת, עד שהוא בעצמו יתחיל לעשות בשבת מלאכות שאסור לעשותן.

תקנת חכמים זו מכונה "אַמִּירָה לְעֹבְדֵי" - אסור לומר לעבדים, לגוי, עשה כך וכך.

יש לציין כי באופנים מסוימים קבעו חז"ל שאין איסור "אַמִּירָה לְעֹבְדֵי", למשל: מותר לומר לנוכרי לעשות מלאכה לצורכי חולה, אפילו אם אינו חולה מסוכן.

Daf 91: DAIRY BREAD

דף צ"ב: לֶחֶם חֲלָבִי

On this *daf* we learn it is forbidden to bake bread that is *chalavi* (dairy). What is *lechem chalavi*? Bread made from dough kneaded with milk instead of water. It is forbidden to eat such bread with meat. The *Chachamim* feared that if such bread was kept in the home, people might forget that it had been made with milk and might mistakenly eat it together with meat.

If, nevertheless, a person wants to make *chalavi* bread, the *Shulchan Arukh* offers the following advice: **Make a distinguishing symbol on the bread.** One way to do this is to make distinctive cuts in the dough before baking it; that will serve as a reminder that the bread is *chalavi* and cannot properly be eaten together with meat.

We do not bake *lechem besari* ("meat" bread) for the same reason. It was customary to spread fat in the oven during Talmudic times. The Talmud says that one should not spread sheep fat in the oven when baking bread lest the bread become *besari*, and then mistakenly and improperly be eaten with a dairy meal.

בדף זה לומדים שאסור לאפות לחם חלבי - מהו לחם חלבי? לחם שאת הבצק שלו לישו בחלב במקום במים לחם זה אסור לאכול עם בשר והששו חכמים שאם אדם יחזיק כזה לחם בבית הוא עלול לשכוח שהלחם עשוי עם חלב והוא עוד יאכל אותו עם בשר.

אם בכל זאת אדם רוצה לעשות לחם חלבי, ה"שולחן ערוך" מעניק לו עצה: לעשות סימן מיוחד בלחם. מפני כן, גם לחם בשרי אין אופים, למשל: בתקופת התלמוד היו נוהגים למרוח שומן בתוך התנור. התלמוד אומר שלא ימרוח שומן של כבש בתנור שאופים בו לחם, כי כך הלחם יהיה בשרי ועלולים לטעות ולאכול יחד עם חלב.

Daf 92: HOW MUCH MAY A WORKER EAT?

On *daf* 88 we learned of the obligation to permit a field worker to eat a portion of the crops while s/he is working with them.

In the spring, Yoav the laborer set out to check the going price for hiring workers in order to know which work was most worthwhile for him to pursue. Yoav quickly learned that construction work paid the most: \$8 per day compared to \$3 per day for work in a field, since field work was considerably easier. Yoav thought to himself: "Why should I work hard in construction? I'll hire myself out to work in a field. While I'm working, I'll eat so much that ultimately I'll earn more than a construction worker."

However, on this *daf* we learn that Rabbi Elazar ben Hisma stated that a field worker may not eat more than the value of his salary. According to Rabbi Elazar ben Hisma's approach, if Yoav is hired for \$3 per day, he is only entitled to eat \$3 worth of crops. The *Chachamim* disagree and state that there is no such limitation; a worker may eat as much as he desires. *Chachamim* also offer some advice for workers: Although it is permitted for you to eat a lot, it is not worthwhile for you to eat too much, because in that case no one will hire you.

דף צ"ב: כמה הפועל יכול לאכול?

חובה לאפשר לפועל שמלאכתו בגידולי קרקע לאכול מן הגידולים בעת שהוא מתעסק בהם. מעשה שהיה ביואב הפועל. התברר ליואב שעל עבודת בנין משלמים הכי הרבה: 8 זוז ליום, ואילו על עבודות בשדה, שהן קלות יותר, משלמים 3 זוז ליום. חשב לעצמו יואב: למה לי לעבוד קשה, בבנין? אשכיר את עצמי לעבודות בשדה ותוך כדי העבודה אוכל כזו כמות גדולה עד שבסוף ארויח יותר מפועל בנין.

אבל בדף זה לומדים שרבי אלעזר בן חסמא אומר שפועל לא יאכל יותר מגובה המשכורת שלו לשיטתו, אם יואב משתכר 3 זוז ביום הוא יכול לאכול גידולים בשווי 3 זוז בלבד. אולם חכמים חולקים ואומרים שאין כל הגבלה בדבר ויכול הפועל לאכול כמה שירצה. חכמים מוסיפים ויועצים לפועלים: נכון שמוותר לכם לאכול הרבה, אף לא כדאי לכם להרבות באכילה, כי בסוף אף אחד לא יקח אתכם לעבודה.

Daf 93: FOUR TYPES OF GUARDIANS

These are those four categories:

- 1. Shomer Chinam** is a guardian who receives no compensation for safeguarding an item. A *Shomer Chinam* is only obligated to pay if s/he or she is negligent and does not properly safeguard the item in his/her care. An example would be a *Shomer Chinam* who receives a package of frozen meat and forgets to put it in the freezer, as a result of which the meat spoils. That action is plainly negligent. The *Shomer Chinam* is liable to make repayment.
- 2. Shomer Sachar** is a guardian who receives compensation for safeguarding an item. A *Shomer Sachar* is obligated to make restitution if the item s/he is watching is stolen or lost. However, if the item was taken from the *shomer* by coercion (for example, by robbers), the *shomer* is exempt from liability for repayment.
- 3. Socher** is a renter who is granted the right to use the item in exchange for payment. The same laws that pertain to the *Shomer Sachar* apply to the *Socher*.
- 4. Sho'el** is a borrower who obtains, for no payment, the right to use an item. He is liable for repayment to the owner of the value of the item, even if is taken from the *Sho'el* by coercion.

דף צ"ג: ארבעה שומרים

ישנם ארבעה סוגי שומרים:

א. שומר חינם - אדם שאינו נוטל שכר על שמירתו. שומר חינם מתחייב לשלם על החפץ רק אם הוא פשע בשמירה ולא שמר את החפץ כראוי. למשל: שומר חינם שקיבל לשמור בשר קפוא, שכח להניחו במקפיא והבשר התקלקל - הרי הוא פושע ומתחייב בתשלומים.

ב. שומר שכר - אדם שנוטל שכר בעד שמירתו. שומר שכר מתחייב גם אם החפץ נגנב או אבד, אבד אם החפץ נאנס, הוא פטור. למשל: הגיעו שודדים עם נשק ונטלו ממנו את החפץ בכוח.

ג. שוכר - שוכר הוא אדם המקבל זכות להשתמש בחפץ תמורת תשלום. על השוכר חלים דיני שמירה בדומה לשומר שכר.

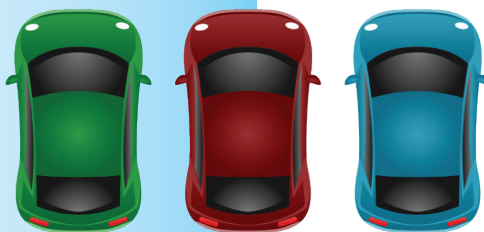
ד. שואל - שואל הוא אדם ששואל מחברו חפץ להשתמש בו בחינם והוא מתחייב בתשלומים גם אם החפץ נאנס.

Daf 94: PROTECTING CARS FROM THEFT

דף צ"ד: שמירה על מכוניות מפני גנבים

Meshulam planned to establish an automobile protection company. Anyone planning to travel out of the country could bring his/her car to Meshulam's parking lot and pay \$5 per day in exchange for having the car protected from theft. Before opening his business, Meshulam prepared a contract in which he wrote: **"If your car gets stolen, I, Meshulam, am responsible for paying you 80% of the car's value."** Gilad, one of Meshulam's employees, read the contract and said "You're considered a *Shomer Sachar*, because people pay you money to safeguard their cars. The Torah states **a Shomer Sachar is obligated to pay in the case of theft and loss.** I don't know if we are permitted to write a contact that obligates us to repay only 80%. Would that not be considered doing something against Torah law? Also, I don't know if this contract is valid, since any one whose car is stolen would say: 'I don't care what is written in the contract. It is written in the Torah that a *Shomer Sachar* pays in full. Therefore, repay me the value of the entire item.'"

Meshulam asked a Rav. The Rav replied: "The Mishnah, in Masechet Bava Metzia, *daf* 94, teaches that the laws of *shomrim* only apply to those who have not agreed to special conditions. **However, any individual is permitted to write a contract, or may even state verbally, that he accepts custodianship under different conditions.**"

משולם תכנן להקים חברה לשמירת מכוניות. הוא הכין חוזה שבו היה כתוב: **אם המכונית תיגנב, אני, משולם, מתחייב לשלם 80% מערך המכונית.** אחד העובדים של משולם קרא את החוזה ושאל את משולם: אתה הרי שומר שָׁכָר, כי משלמים לך כסף על השמירה, ובתורה כתוב ששומר שָׁכָר מתחייב לשלם במקרה של גנבה ואבדה, לכן אינני יודע אם מותר לנו לכתוב חוזה שאנחנו מתחייבים רק 80%, אולי זה נחשב שאנחנו עושים דבר נגד התורה? ובכלל, אינני יודע אם

החוזה שנה משהו, כל מי שמכוניתו תיגנב יאמר: לא מעניין אותי מה כתוב בחוזה. בתורה כתוב ששומר שָׁכָר משלם - ולכן שלמו את הכל.

משולם פנה לרב והוא השיב: במשנה שבמסכת בבא מציעא, דף צ"ד, נאמר שדיני שומרים מתיחסים רק למי שלא עשה תנאי מיוחד, אבל מי שרוצה - יכול לעשות חוזה או אפילו להודיע בעל פה שהוא מקבל שמירה בתנאים אחרים.

D'VAR TORAH: PARASHAT BECHUKOTAI

דבר תורה: פרשת בחקותי

A large section of *Parashat Bechukotai* deals with curses and terrible things that will befall *Am Yisrael* if they do not follow the ways of *Hashem*. Amidst all this immense darkness, there is a small point of light which has given strength to generations of the Jewish people to stand firm against all difficulties. The Torah says that even during the toughest and most terrifying situations, God will not abandon us. **"And yet for all that, when they are in the land of their enemies, I will not cast them away, nor will I abhor them, to destroy them utterly, and to break my covenant with them."** A covenant, unlike a contract or agreement between two parties, cannot be broken. The covenant is eternal and lasting forever, even in the most difficult circumstances. And it is this covenant that has stood for our forefathers and for us that even against all evil and difficulty in every generation. In the end—"God rescues us from their hands."

חלק גדול מפרשת "בחקותי" עוסק בקללות ובדברים רעים שיגיעו על עם ישראל אם לא ילכו בדרכו של ה'. בתוך כל החשך הגדול עליו אנחנו קוראים נמצאת נקודת אור קטנה, שהיא זו שנתנה את הכוח לכל הדורות של העם היהודי להחזיק מעמד כנגד כל הקשיים. התורה אומרת שגם במצבים הקשים והמבהילים ביותר - לא יטש אותנו הקב"ה - **"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם - לא מאסתיים... לכלתם להפך בריתי אתם"**. ברית, בשונה מסכום או חוזה שבין שני צדדים, לא נתנת להפך. הברית היא נצחית וקיימת לעד, גם במצבים הקשים ביותר. ואותה ברית היא שעמדה לאבותינו ולנו שגם כנגד כל רשעה וקשי שבכל דור ודור בסוף - "הקב"ה מצילנו מידם."